

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА СУДНОВИХ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ І КОМПЛЕКСІВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з навчально-методичної роботи
 Олена ДЯГИЛЕВА

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З дисципліни	Педагогічна практика
Факультет	Суднової енергетики
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	271 Морський та внутрішній водний транспорт
Освітньо-наукова програма	Управління судновими технічними системами і комплексами
Курс	II
Форма навчання	Очна / заочна

Херсон 2024

Робочу навчальну програму із дисципліни «Педагогічна практика» розроблено у відповідності із навчальним планом та освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії «Управління судновими технічними системами і комплексами» зі спеціальності 271 – Морський та внутрішній водний транспорт. Мова викладання – українська.

Програму розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри суднових технічних систем і комплексів

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Гарант освітньої програми

Володимир САВЧУК

Завідувач аспірантурою та докторантурою

Едуард АППАЗОВ

Завідувач навчально-методичного відділу

Валентина ЧЕРНЕНКО

Рада із забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти ХДМА

Протокол від 19 вересня 2024 року № 1

Позначення та скорочення:

ЄКТС – Європейська кредитно-трансферна система;

Л – лекція;

ПЗ – практичне заняття;

СР – самостійна робота.

1. Місце освітньої компоненти в структурі освітньо-наукової програми

Освітня компонента «Педагогічна практика» за навчальним планом є дисципліною, яка відноситься до циклу практичної підготовки. Загальна кількість годин – 90, з них 90 годин відноситься до самостійної роботи; 3,0 кредити.

Мета освітньої компоненти. Метою освітньої компоненти є набуття вмінь та навичок з навчально-методичної роботи аспірантів щодо організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, викладання спеціальних дисциплін, науково-методичної роботи.

Передбачається застосування наступних методів навчання:

- методи викладання освітніх компонент на кафедрі, їх практичне оволодіння, метод творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової праці, метод самовдосконалення, підвищення кваліфікації, методи та засоби інтерактивного навчання, метод вирішення ситуаційних задач, застосування новітніх освітніх технологій;
- метод самонавчання у контексті розроблення робочої програми фахової навчальної дисципліни, визначення структурних елементів лекційного, семінарського заняття відповідно до встановленої мети;
- метод самоорганізації у напрямку розроблення методичних матеріалів для всіх видів навчальної роботи, оформлення документації щодо планування та результатів викладацької діяльності тощо.

Для успішного засвоєння дисципліни аспірант повинен мати базову підготовку з таких освітніх компонент: «Філософія науки та інновацій», «Професійна етика науковця», «Інформаційні технології в науковій діяльності», «Науковий стиль української мови».

Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом підготовки до науково-педагогічної діяльності, видом практичної діяльності здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії щодо організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, викладання спеціальних дисциплін, науково-методичної роботи.

Проходження педагогічної практики включає навчально-методичну роботу (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, відвідування консультацій) та аудиторне навантаження (проведення лекцій, семінарів, практичних (лабораторних) занять) без оплати праці за даний вид робіт.

Під час відвідування занять викладачів відповідних освітніх компонент, аспіранти повинні ознайомитися з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу, способами активізації освітньої діяльності, особливостями професійної риторики, з різними способами та прийомами оцінювання.

Освітня компонента «Педагогічна практика» спрямована на формування наступних компетентностей (таблиця 1.1):

Таблиця 1.1 – Компетентнісні вимоги до умінь фахівців відповідно до освітньо-наукової програми

№	Основні програмні результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач
1.	ПРН02. Встановити самостійно дослідницькі цілі.
2.	ПРН08. Поважати думку колег, в тому числі, що мають іншу точку зору. Допомогати колегам у формальній та неформальній обстановці.
3.	ПРН09. Використати знання щодо ментальності населення.
4.	ПРН13. Продемонструвати стиль ділового спілкування при оформленні документів та в діловій переписці.
5.	ПРН14. Показати знання особливостей етикету при проведенні ділових зустрічей.
6.	ПРН18. Застосувати функцію самоменеджменту та самомотивації.
7.	ПРН22. Володіти новітніми педагогічними технологіями, активними та інтерактивними методами навчання, високою педагогічною культурою, планувати та організовувати різні форми організації освітнього процесу.

Завдання педагогічної практики полягають у:

- безпосередньому ознайомленні з формами та методами викладання дисциплін, які використовують на відповідній кафедрі, а також їхньому практичному оволодінню;

- вихованні в аспірантів творчого підходу до навчально-методичної роботи, наукової праці, формуванню потреби у самовдосконаленні, підвищенні кваліфікації;

- здобутті професійних якостей майбутнього викладача – вміння готувати лекційний матеріал з використанням останніх досягнень в певній галузі науки, чітко, доступно, логічно та послідовно викладати цей матеріал здобувачам освіти, керувати аудиторією тощо;

- формуванні вміння критично оцінювати лекції та семінарські заняття колег та робити на їх основі висновки щодо організації власної викладацької роботи.

Після проходження педагогічної практики аспіранти повинні

вміти:

- модифікувати набуті знання та навички;
- вміти ідентифікувати, імітувати та копіювати навички виконання певних дій;
- спілкуватися та представляти ефективно дослідницькі ідеї в усній та письмових формах перед фаховою і нефаховою аудиторією;
- застосовувати функцію самоорганізації та самомотивації;
- трансформувати теоретичні знання у практичну площину;
- аргументувати нестандартні рішення в критичних ситуаціях.

отримати навички:

- визначення структурних елементів аудиторних занять відповідно до встановленої мети;
- розроблення методичних матеріалів для всіх видів навчальної роботи;
- оформлення документації щодо планування та результатів викладацької діяльності тощо.

2. Зміст освітньої компоненти

Опис освітньої компоненти «Педагогічна практика» для аспірантів очної та заочної форм навчання наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Опис освітньої компоненти

Термін вивчення дисципліни		Обсяг дисципліни		Розподіл академічних годин за видами занять					Контроль знань		
Курс	Семестр	Всього академічних годин	Кредити ECTS	Аудиторні заняття				Самостійна робота	Вид індивідуального завдання	Залік	Іспит
				Лекції	Практичні/лабораторні заняття	Індивідуальна робота	Консультації				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	4	90	3	8	12	14	6	50	–	+	–

3. Структура освітньої компоненти

Слід зазначити, що загальна кількість годин з даної дисципліни – 90, з них 90 годин відноситься до самостійної роботи; 3,0 кредити.

Нижче наведено розподіл розділів і тем роботи, які відносяться лише до самостійної роботи аспіранта.

Таблиця 3.1 – Зміст та опис освітньої компоненти

№ з/п	Назва розділів та тем	Обсяг годин					
		Очна форма навчання			Заочна форма навчання		
		Лекція	ПЗ	ЛЗ	Лекція	ПЗ	ЛЗ
1	2	3	4	5	6	7	8
Семестр 4							
1.	Відвідування лекцій	8	–	–	8	–	–
2.	Відвідування семінарських (практичних/лабораторних) занять	–	8	–	–	8	–
3.	Відвідування консультацій, які проводить викладач відповідної кафедри	4	–	–	4	–	–
4.	Опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять	–	–	8	–	–	8
5.	Підготовка текстів лекцій, що будуть проведені	–	–	12	–	–	12
6.	Підготовка методичних розробок до семінарських, практичних (лабораторних) занять, що будуть проведені	–	–	10	–	–	10
7.	Проведення лекцій (за участю наукового керівника)	8	–	–	8	–	–
8.	Проведення семінарських (практичних/лабораторних) занять (за участю наукового керівника)	–	8	–	–	8	–
9.	Проведення консультацій	–	8	–	–	8	–
10.	Індивідуальна робота зі здобувачами	–	–	16	–	–	16
Всього		20	24	46	20	24	46

4. Рейтингова система для оцінювання успішності аспірантів

Документи практики визначають зміст освітнього процесу на різних етапах проходження практики, основні вимоги до практикантів та вміщують форми контролю за їх виконанням. До документів педагогічної практики належать: протоколи засідань кафедр, звіти аспірантів про проходження Практики, відгук керівника. Звіти практикантів є основним звітним документом. Звіт про проходження педагогічної практики містить:

- щоденник, що фіксує всі форми роботи під час практики;
- тексти лекцій, які прочитав практикант;
- методичні розробки відповідних семінарських (практичних) занять;
- рекомендації щодо вдосконалення організації та проведення педагогічної практики.

Оцінці з боку керівника практики підлягають усі завдання, які виконує практикант. Лекції та семінарські (практичні/лабораторні) заняття оцінюються як за змістом, так і за дотриманням методики викладання.

Кінцеву узагальнену оцінку педагогічної практики за 100 бальною шкалою затверджують на основі усного та письмового звіту на засіданні кафедри, відповідальної за підготовку аспірантів. Вона повинна враховувати рівень виконання завдань практики та зміст представлених документів.

Для оцінювання успішності аспірантів очної та заочної форми навчання використовується рейтингова система, яка передбачає розподіл балів за виконання всіх запланованих видів робіт.

Таблиця 4.1. Бальні оцінки для елементів контролю очної/заочної форми навчання

4-й семестр			
Елементи навчальної діяльності	Кількість занять	Максимальний бал	Всього балів за семестр
Відвідування лекцій	4	1	4
Відвідування семінарських (практичних/лабораторних) занять	4	1	4

4-й семестр			
Елементи навчальної діяльності	Кількість занять	Максимальний бал	Всього балів за семестр
Відвідування консультацій, які проводить викладач відповідної кафедри	2	1	2
Підготовка текстів лекцій та методичних розробок до семінарських, практичних занять, що будуть проведені	—	6	6
Проведення лекцій (за участю наукового керівника)	4	10	40
Проведення семінарських (практичних) занять (за участю наукового керівника)	4	8	32
Проведення консультацій	4	1	4
Індивідуальна робота зі здобувачами – курсантами (студентами)	8	1	8
Всього максимум за семестр			100
Формою підсумкового контролю є залік. Аспіранти допускаються до складання заліку за умови виконання усіх теоретичних та індивідуальних робіт з дисципліни.			

5. Питання для проведення підсумкового контролю знань

1. Якими є цілі ОП Вашої освітньої компоненти? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?
2. Якими програмні результати навчання згідно ОП Вашої освітньої компоненти?
3. Охарактеризуйте місце Вашої освітньої компоненти у навчальному плані.
4. Яка структура Вашої освітньої компоненти? Чому саме її Ви вибрали під час проходження педагогічної практики?
5. Який зв'язок дисципліни з іншими освітніми компонентами?
6. Як змінювалась структура освітньої компоненти за останні 3...5 років?
7. Які методи Ви використовували при викладанні освітньої компоненти?
8. Що б Ви хотіли видозмінити при викладанні освітньої компоненти?
9. Які поради Вами надано здобувачам вищої освіти під час проведення консультацій?
10. Які методики заохочення Вами використано при викладанні освітньої компоненти?

6. Рекомендована література

Основна:

1. Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII «Про вищу освіту» (із змінами і доповненнями).
2. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами).
3. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин ХДМА.
4. Кодекс корпоративної культури та академічної доброчесності Херсонської державної морської академії

Допоміжна:

5. Типове положення про кафедру ХДМА
6. Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ХДМА
7. Положення про організацію освітнього процесу в Херсонській державній морській академії
8. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у ХДМА
9. Положення про організацію НМР в ХДМА

Інтернет-джерела:

10. https://ksma.ks.ua/?page_id=3394
11. https://ksma.ks.ua/?page_id=2087
12. https://ksma.ks.ua/?page_id=3125
13. <https://mdl.ksma.ks.ua/course/index.php?categoryid=984>